

Sárospataki
Iskusági Közlöny

.....

Főszerkesztő: **Benke Kálmán**   Társzerkesztők: **Béky Zoltán, Karászl Dezső, Harsányi László**   Felelős szerkesztő: **Horkay László**

.....

**TARTALOM: A „Palást-alap.“ — Császár József: A tavaszról... (Vers.) — Ének-
karok találkozója. — Győry Kálmán:
A vén cigány. — Sassy Csaba—Császár
József: Orgona-nyíláskor. (Dal.) — Heine:
Don Ramíro. (Vers. Németből fordította:
Nagy Barna.) — Benke Kálmán: Széniori
állítás a sárospataki főiskolában. (Vége
köv.) — László Sándor: Álom és való.
(Vers.) — Szabó Irén: Bujdosó diákok.
(Vége köv.) — Képes Géza: Besseney
György szobránál. (Vers.) — Diákado-
mák. — Irodalom. — Egyleti élet. —
Hirek. — Szerkesztői üzenetek.**

Kollégiumi Levél
Sárospatak

.....

Megjelenik július és augusztus kivételével havonta egyszor.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sárospatak. — Kollégium.	Előfizetés: Egész évre 4 pengő Félévre 2 pengő
---	---	--

XLII. évfolyam.

Május hó,

1927.

Most jelent meg:

A Pataki Diákvilág Anekdotalincse

Komáromi János közreműködésével
szerkesztette **Panka Károly dr.**

I. kötet. Kiadja a Sárospataki Diákok Orsz. Szövetsége. 1927.
Jóízű adomák, humoros históriák, diáktrefák, versek, két
hosszabb, a diákéletet ismertető közlemény, számos történelmi adat a kiváló pataki diákokról és tanárokról, a
48-as diákok névsora stb.

A 270 lap terjedelmű kötet bolli ára **75.000 korona** ;
kapható a főiskola könyvkereskedésében.

alapot.“ Sokat segíthetne az is, ha Miskolcot, a kerületi székhelyt is be lehetne vonni ebbe az akcióba; eddig ugyanis még annyi összeköttetésben sem állanak a pataki teológusok az egyházkerület székhelyével, hogy legátusi minőségben ott megjelenhessenek. Valamint az is sokat jelentene, ha a nagyobb gyülekezetek lelkeszei felkarolnák ezt az ügyet.

Ezek az alapozások még mindig csak esetlegesek, jóllehet évről-évre gyakorolhatók s eredményre vezethetnek. Jó volna azonban emellett állandóbb alapokat vetni, hogy a „Palást-alap“ olyan karban lehessen, hogy abból komoly segítséget lehessen nyújtani a kikerülő teológusoknak.

Talán közel vezetne a célhoz, ha a teológusok között is kezdenénk akciót. Az ünnepi számolásoknál annyi egyetbe fizet tagsági díjat az a teológus. Nem lehetne-e a „Palást-alapot“ is egy ilyen egyletnek nyilvánítani, amelyre minden teológus minden számolásnál csak 1 P-t befizetne? Ez szinte nem is észrevehető megterhelést jelentene s jelentékeny összeg összegyűlésére vezetne. Még az is megfelelő eljárás volna, hogy az évek szerint felmenőleg emelkedjék a „tagsági díj.“ Legmagasabb lenne természetesen a negyed évesé, mert közvetlenül ő részesednék az alapból. Az első évest is vigasztalná az a gondolat, hogy negyed éves korában szintén így fog a kisebbek hozzájárulásával palásthoz jutni.

Ez is egy megoldási mód s nem a legutolsó. A jövő évtől meg is lehetne valósítani!

~~~~~

A tavaszról . . .

*Fagyos arccal elvonúlt a tél.
Jeges testét még vonszolja messze . . .
Mint kifáradt karnevál vitéz,
Ki a cifra álmokba nem néz . . .
S elbukott . . . az első tavasz-estbe . . .*

*Megérkezett! . . . mint egy lidérc-alkony
Egy titokban bujkáló szíven.
Felébredtek az erdei álmok,
Mert ő rájok rontott sebtiben
S kezdődött a végtelen tusában
Egy lángba omló színes felvonás . . .
Minek neve „tavasz“ a naptárban
S minek neve nálam „álmodás“! . . .*

Császár József.

Énekkarok találkozója.

A *Debreceni Kollégiumi Kántus* s a *Sárospataki Főiskolai Kórus* folyó hó 21-én tartják meg szokásos évi találkozójukat hangversennyel kapcsolatban Sárospatakon. Ebben az évben a Kórus a vendéglátó s várja a Kántust nemcsak dalostestvéri szeretettel, hanem várja a pataki theológus a debreceni theológust azzal a szeretettel, amelyet az Atyában bírnak.

A Kántus 21-én d. e. 10 órakor érkezik. Az állomáson *Csontos József* közigazgató fogadja. Innen az imaterembe vonul, ahol az egész ifjúság jelenlétében dr. *Rácz Lajos* theol. igazgató üdvözl.

A hangverseny este 8 órakor kezdődik. Műsora nagyon gazdag lesz. A Kántus és a Kórus elsőrangú darabokkal szerepel. A Kántus számai: *Wagner János*: Gót hűség, *Szigethy Gyula*: Strassburgi harangok, *Horváth Fábán*: Népdalegyveleg. A Kóruséi: *Farkas Nándor*: Zengjetek dalt, *Szabolcska-Pogátschnigg*: Dal a dalról, *Erkel Ferenc*: Elvonnék. A két kar együtt énekl. a *Hiszekegyet*, a Szózatot és *Csokonai-Hoppe*: Földiekkel játszó kart. A műsor többi számai: a Theológusok vegyeskara (férfi-női kar) énekl. „Az estharangok“-at, *Maller Irénke* szavalja *Szabolcska*: Dal a dalról c. költeményét, *Nagygyörgy Sándor* debreceni theol. magyar dalokat énekel, vígszavalatot ad elő *Solymosi József* debreceni theol. *Veress Sándor* pataki theol. melodráját ad elő s végül egy zeneszám.

A hangversenyt táncmulatság követi. Ez úton is szívesen hívjuk lapunk előfizetőit a feledhetetlen és kedves estre.

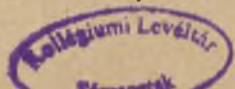
~~~~~

A vén cigány.

Irta: *Györy Kálmán*.

Az érettségi banketten ismertem meg alaposan, majdnem húsz évvel ezelőtt. Akkor még ő is fiatalabb volt, de már felkapott a hír szárnyára. Ahogy húzta a szebbnél-szebb magyar nótákat, alakja s a húrokból kicsalt hangok örökre belopóztak a lelkembe. Odamentem hozzá és ránéztem könnybelábadt szemekkel; ekkor szeretett meg ő is. Én dicsértem, ő sóhajtozott. Vesebaj gyötör — mondta szomorúan — a cigányok nyavalyája; az ember dagad, dagad, s mikor már nem tud hová dagadni: akkor megmorel... Hát nincs orvossága? — De van, a fekete kávé! Elcsodálkoztam. — Hát akkor igyál, amennyi csak beléd fér — szóltam neki. Innék, ha hozatnál — mosolygott pajkosan.

Több se kellett nekem; az érettségi bankett lázas hevében, mikor minden ifjú a világ urának, leányálmok tünnepelt hőségének képzelte magát: nekem minden gondolatom arra irányult, hogy megmentsem a magyar föld egyik leghíresebb cigányprimását. Hordattam neki hévvel és szakadatlanul a feketét — vesebaj ellen. Sok más egyébre eltett jó húsz forintom úszott akkor el feketére. Éjfél után

már a banda minden tagja majdnem kalappal szürcsölte a sötét színű levelet, mert, mint kétséget kizárólag állították, mindnyájan vesebajosok és nap-nap után dagadnak. Így kötöttem én szívreható barátságot a vén cigánnyal.

Mikor a teológiára felkerültem, a viszony még mélyebb lett. Szabad voltam, szárnyalhattam kedvemre, mint a madár. Így gyakran lehettem segítségére a híres cigánynak. Az pedig mind sűrűbben keresett fel csendes diákszobámban. Kitérte előttem a szíve titkát; hogy két felesége van; igaz, az egyik Amerikában, de a másik itthon. Milyen erejét meghaladó annak iikálni, ezt megnyugtadni!... Mikor megfeddtem, lemondólag szölt: hagyd el, cigány dolog ez is; ilyen a mi természetünk... Aztán kért, hogy írjak levelet az asszonyoknak; szépen, zengő módon, stílusosan. Hát írtam; Amerikába így:

Bömbölő tengeren száll a lelkem hozzád —
Hogy összecsókoljam halványsárga orcád,
Bús, bánatos orcád!

Aztán a másikhöz még szebben:

Nincsen nékem senkim, csak te a világon,
Csüing rajtad a szívem, mint lány a virágon --
Kis lány a virágon!

Nagyon tetszett neki; köszönte, hálát rebegett és attól kezdve én írtam neki a leveleket. Minden hónapban kettőt...

Aztán tavasz szárnyain elközeltett csodás május elseje is. Már napokkal azelőtt tanácskoztak az ifjúság vezérei a tanár uraknak adandó hajnali zene dolgában; de persze a lányoknak is. Bevonták a cigányprimást is, mert éppen a pénz volt a döntő tényező. Hosszú vita után az volt aztán a megegyezés, hogy egy kiadás, jó fertályos, az egész alvó ucca csendjét betyárosan felverő hajnali zenének tíz forint az ára...

Kevés diák feküdt le akkor; várta május elseje csodás megszületését. Végre jött a hajnali két óra. Indult a banda, nyomon követte, mint néma, kísérteties árnyéksapat: a diákság. És mikor sírt a vonó, amikor a varázsos hangok belopóztak a fehér függönyű, csodás lányszobákba és hessegették szemeikről az álmot: odakint a legtöbb diák neki támaszkodott a falnak, vagy leült a harmatos uccai kövekre, mert lábön állva nem bírta elviselni a felzokogó érzéseket. Ilyenkor elemében volt a primás és átszellemült orcáján egy mennyországot látott fényeskedni a szerelem-ittas ifjú sereg.

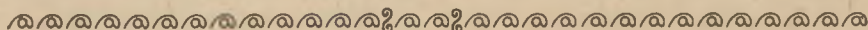
Bizony sereggé nőtt a kísérő diákság, mikor reggel a híresebb diákokra került a sor. Mert ök is adattak maguknak éjjeli zenét — reggel. Így volt szokásban. Mert, amelyik diák ablaka alatt nem huzta ilyenkor a cigány, az elveszett ember volt, nem számíthatott az ifjúság tömjénezésére... És mikor felnyitottam uccai szobám ablakát, már nemcsak diákok, de már csaknem a fél város állt ott és hallgatta az isteni zenét. Utána meglóbáltam fülénél fogva a tízpengőst és úgy nyomtam a primás markába. Mindenki láthatta. De mikor ő

kezet fogva velem, visszacsúsztatta a bankót, ezt nem látta senki; csak az a jó Isten, meg a kettőnk könnybe bugyanó szeme. Meghálálta a szerelmes levelek írását...

Mondom, húsz év múlt el azóta, majdnem. Egy ködös őszi napon kifelé ballagtam az állomásra. Elöttem haladt, vagy csak inkább vonszolta magát a vén cigány. Levelek peregtek rá és sűrű köd szítálta be magas tört alakját. Mint mikor tört szárnyú vadlúd evez roskadón a csapat után és elhaló hangon sikolt utánuk, úgy vonszolta magát országos híre megrokkant szárnyaival a vén cigány...

Az állomáson elbeszélgettünk. Igen halkan mondtuk a szavakat. Mert szomorú volt igen a vén cigány és éjelezéstől meg bánattól foltos arcán tenger keserűség tanyázott. Megvan-e még a vesebajod? — kérdeztem — Meg van — felelte és szomorkásan mosolygott... De már berobogott a vonat és fájó szoritással búcsúztam. Amint visszanéztem, láttam, hogy ott áll a Perronon a vén cigány, a vesebajával. Dagadt, dagadt, már túl dagadta Patakot, az egész megyét, de, hogy meddig dagadt, már nem láthattam, mert egy kanyarodónál irányt változtatott a száguldó vonat és az ősz dermedt köde egész betakarta a híres öreg cigány, Jónás Jancsi szomorú, nagy bánatú alakját.

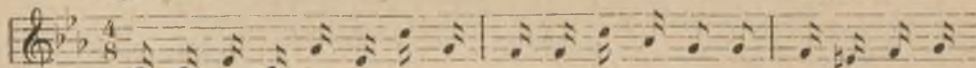

Orgona-nyíláskor.

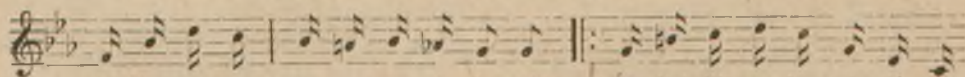
Sassy Csaba.

Császár József.

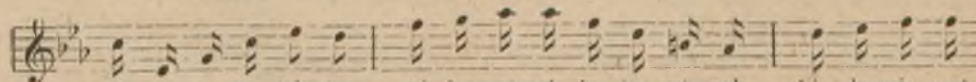
Tempo rubato.

1. A - mer - re az uc - sán me - gyek, E - gye - bet sem lá - tok, Bó - lon - gat - nak
2. A lel - kem - ben de sok em - lék Fek - szik el - te - met - ve. Or - go - na - zá -
3. Las - san húl - ló per - me - teg - je Or - go - na azi - rom - nak, Ön - tőz - zé - tek

fe - lém rin - gó Or - go - na - vi - rá - gok. At - haj - lik a ke - ri - té - sen
por - tól ki - hajt Az em - lé - kek kert - je. Ré - gi eső - kok, ré - gi em - lék,
meg a hant - ját, Sok ré - gi sí - rom - nak. Ré - gi eső - kok te - me - tő - je

Az or - go - na - sá - tör. Bó - lon - gat - nak, in - te - get - nek. Li - la szir - mot
Ré - gen el - szállt má - mor Fel - é - led - nek, szí - ne - sed - nek, Új - ra mind meg -
Bo - rúl - jon vi - rág - ba Be - teg szí - vem me - len - get - ve Lop - jon ta - vaszt

hin - te - get - nek Or - go - na - vi - rág - ból.
í - ze - sed - nek Or - go - na - va - rász - tól.
a lel - kem - be Or - go - na - vi - rá - ga.

Don Ramíro.

— Heine. —

„Donna Klára! Donna Klára!
Hő szerelmem évek óta!
Hát kegyetlen eltökélted
S végrehajtod pusztulásom?

Donna Klára! Donna Klára!
Mégis édes, lásd, az élet!
S lenn a mélybe' borzalom van:
Zord, sötét a síri álom.

Donna Klára! Légy vidám, hisz
Don Fernando, vőlegényed,
Holnap oltárhoz vezet, — mondd,
Elhívsz engem ünnepedre?“

„Don Ramiro! Don Ramiro!
Tülkemény e szó fülemnek,
Fájóbb, mint a csillagoknak
Gúnyolódó pislogása.

Don Ramiro! Don Ramiro!
Csillapítsd le mord kedélyed;
Sok leány van a világon,
Minket Isten elszakított.

Don Ramiro, aki bátran
Annyi tenger mórt legyőztél,
Győzd le most saját magad, — s jer,
Jőjj el menyegzőmre holnap.“

„Donna Klára! Donna Klára!
Esküszöm, hogy ott leszek majd!
S táncolunk is egyet együtt;
A viszontlátásra holnap.“

„Jó éjt!“ Csörg az ablak. Ámde
Lent sóhajtva áll Ramiro;
Állt kövülten még sokáig,
Végre elsuhant az éjben.

Végre hosszú birkozásra
Enged már az éj a napnak;
Ugy terül el most Tolédo,
Mint virágos, tarka kertek.

Palotáknak, kéjlakoknak
Ezre csillog fényözönben
S a sok templom kupoláit
Szűzaranypa vonja a nap.

Zsongva-búgva, mint a méhraj,
Zúg a tornyok ércharangja,
S kedves ének zeng a hívek
Ajkaín a templomokból.

Ámde nézd csak! nézd amottan,
A főtemplom ajtain hogy
Nyüzsg, tolong a tarka népség,
Rajzik árad egy tömegben.

Fényes úrnép, cifra dámák,
Nagv parádében cselédek . . .
. . . Kong a templom érci nyelve,
S közbebúg vén orgonája . . .

Ám középen hódolattal
Nyitnak utat, ott vonúl el
Díszesen az ifjú pár most,
Donna Klára, Don Fernando.

Már egész a nászi lakhoz
Ér a hömpölygő tolongás;
Ünnepségbe kezdnek ottan
Pompa-árban, ősi módon.

Hősi torna és dús asztal
Váltakoznak víg kacaj közt;
Tűn' az óra észrevétlen,
Már leszáll az éj sötétén.

S egy terembe, lenge táncra
Gyűl a cifra nászi népség;
Szinte szikrát szór a pompás
Öltözék a csillogásban.

Kimagasló székre ül le
A menyasszony s vőlegénye,
Donna Klára, Don Fernando,
S édes szóval elcsevegnek.

Tenger ember a teremben;
Mily vidámak, hogy keringnek!
. . . És dübörgve perg a dobszó
S trombiták ércorka harsan . . .

„Drága hölgyem! Oh, miért, hogy
Pillantásod egyre mind csak
A terem sarkába küldöd?“
Szólt a bajnok ámulattal.

„Hát te nem látsz, Don Fernando,
Ott egy embert éj-köpenyben?“
S a lovag mond föl kacagva:
„Kis bohó, hisz az csak árnyék.“

Ám közelg az árny sötétben;
A köpenybe Don Ramiro. —
Látja Klára és riadtan
Elpirul s köszönti nyomban.

Táncba kezdtek már a párok
S vígan lejtve forgolódnak
A keringő gyors körében,
És a padló rengve ing, nyög.

„Hogyne, véled, Don Ramiro,
Én örömmel lejteek egyet . . .
Ámde ily sötét köpenyben
Mégse kellett volna jönnöd.“

Zord, szúrós tekintetével
Néz Ramiro kedvesére
S átkarolván, szól sötétben:
„Hisz te mondtad, jőjtek el ma!“

S a kuszált táncforgatagba
Gyorsan ők is elvegyülnek;
. . . És dübörgve perg a dobszó
S trombiták ércorka harsan.

„Hah, mi hófehér az arcod!“
Suttog Klára megremegeve,
„Hisz te mondtad, jőjtek el ma!“
Bűg Ramiro tompa hangja.

És a gyertyák pislogatnak
A kavargó emberárban;
. . . És dübörögve perg a dobszó
S trombiták ércorka harsan . . .

„Hah, kezed mi jéghideg most!“
Suttog Klára borzalommal,
„Hisz te mondtad, jőjtek el ma!“
És keringve csak forognak.

„Ah, eressz el! Don Ramiro!
Hullaszag dűl ajkaidról!“
Bűg megint a siri szózat:
„Hisz te mondtad, jőjtek el ma!“

Nyögve izzik már a padló
És a húrok úgy kacagnak . . .
Örület, vagy tán varázslat?!
Minden imbolyg a teremben.

„Jaj! eressz el! Don Ramiro!“
Nyög szünetlen bús sikoltás,
Don Ramiro egyre hajtja:
„Hisz te mondtad, jőjtek el ma!“

„Most az Ur nevére, távozz!“
Zúg süvöltve Klára hangja
És alighogy ezt kimondta,
Máris eltűnt Don Ramiro

És halála-álva Klára
Összedermed borzadozva!
Gyászshonábul ájulása
Neki fényes látomást szűlt.

Végre tűnik szörnyű álma,
Szempilláit is kinyitja,
Ám csodálkozása újra
Szép szemét lezárni készül.

Mert mióta táncba kezdtek,
El se' mozdult még helyérül,
Ott ül vőlegénye mellett
És a bajnok féltve kérdi:

„Mondd, miért sápadt el arcod,
Szemeid mért oly borúsak?“ —
„És Ramiro? — —“ szól rebegeve,
Csukladozva Donna Klára.

Mély, komor redőkbe vonja
Homlokát most vőlegénye:
„Drága! véres hírt ne kérdezz, —
Meghalt délbe' Don Ramiro.“

Széniori állás a sárospataki főiskolában.

Iskolatörténeti adatok. Közli: *Benke Kálmán.*

III. közlemény 1708—1800-ig.

Az 1708. esztendőben az „apa nélkül való árvává lett“ kollégium ügyeinek rendezésére július 20-ra gyűlés jön össze Patakon. Azért nevezetes ez a gyűlés a kollégium életében, mert ezen már nemcsak a vidék papi és világi vezetői vesznek részt a kollégium ügyeinek intézésében, hanem az egész országból összejött pártfogók is. Már az üldözések ideje alatt is meglátszott, hogy az egész ország figyelme odafordult a pataki iskola felé. Így ezen a gyűlésen is részt vesznek a tanácskozásban Ráday Pál, Nógrádból, Kenessey István a Dunántúlról és mások, a reformátusok akkori legnevesebb pártfogói. A teológia és felsőbb tudományok tanítójává Simándi Istvánt választották, egyházi gondnokul Zádorfalvi Márton zempléni esperest, világi főgondnokul Soós Istvánt. Ugyancsak ezen a gyűlésen tettek kísérletet a jogi tanszék felállítására.¹³ A szénior állására vonatkozólag jelentős határozat volt az, hogy a külső gazdálkodás, különösen a szőlők felügyelésére tisztartót (provisort) választanak. Ettől kezdve ő ügyel fel a külső gazdálkodásra, ő munkáltatja a szőlőket, továbbá ő gondoskodik arról, hogy az ország különböző részein összegyűjtött gabonát és bort Patakra szállítsák. E célból fogatokat is tartott az iskola.

Egy másik jelentős újítása ennek a gyűlésnek az, hogy, mivel az adományok és fundusok lényegesen megfogyatkoztak, a pártfogóság azt határozta, hogy a „nemes ifjúság közül választassanak két becsületes ifjak,“ akik „eljárván vallásunkon való minden becsületes rendeket,“ adakozásra szólítsák fel őket és gyűjtsenek gabonát, bort és más élelelneműeket az iskola és a diákság segélyezésére.

Ez az eredete a később olyan híressé vált supplicatióknak.

1710-ben az ifjúság nevében Győri Sámuel szénior és Soós főgondnok aláírásával ellátott nyílt levéllel el is indulnak a diákok „az árva collégium igen szükséges dolgai végett.“ Ezekből a gyűjtésekből jelentős bevétele lett a kollégiumnak (80—100 köből éleltnemű és 150—300 hordó bor).¹⁴ A későbbi időben azonban nem ment minden háborítás nélkül a szupplikánsok dolga, amennyiben 1754-ben 2 pataki diákot (szupplikáns) mint vagabundust a börtönbe vetettek s a gyűjtött pénzeket a Cassa Parochorum számára foglalták le. 1760-ban pedig a királyné egy körrendelettel tiltja el mind a katolikusokat, mind a protestánsokat bármi néven nevezendő gyűjtéstől.¹⁵ Minket a supplicatio közelebbről annyiban érdekel, hogy 1722-ben, amikor már a supplicatio az egész országra kiterjeszkedik s mindenüvé 2—2 diák megy, törvényt hoznak (II. t.-c. 8. pont) arra, hogy a segélykérésből visszajött ifjak a hozott adományt a rektornak mutassák be, azután adják át a szénioroknak. Így tehát ismét igen nagy

¹³ Molnár i. m. 436. o.

¹⁴ 1894—95. I-i spataki főisk. értesítő 150. l. ¹⁵ Fináczy: A magyarországi közoktatás története Mária Terézia korában, Bp. 1899. 45. l.

anyagi vagyon kerül a szénior gondozása alá. A szénior állásának fontosságát mutatja az is, hogy törvényt hoznak (V. t.-c.) a szénior-tételre is „A szénior-tétel ne pártoskodás, hanem tisztességes, lelkiismeretes és törvényes szavazás útján történjék a tanárok és mások megegyezésével és megerősítése mellett, akiknek jelenlétét az iskolai törvények megkívánják. De, ha nyomós okok miatt megegyezés nem jöhetne létre, a gondnok urakhoz kell fordulni, akiknek a döntése végérvényesen megálljon“.¹⁶

Az időközben beállott zaklatások (báró Maixner Ferenc kamarai tanácsos, valamint Kossovics és Lehner által) és belső zavarok (Csécsi, Füleki és Nagymihályi-harc) a széniori állásban nem hoztak létre jelentősebb változást. A szénior két esküdt diákkal együtt képviseli az ifjúságot, akiknek a jelenléte és beleegyezése nélkülözhetetlen minden határozathoz, így a Csécsi-harc lecsendesítéséhez is.¹⁷

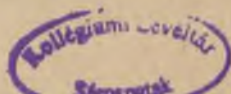
Az ezután következő idők törvényei sokat foglalkoznak a szénior hatáskörével, míg aztán az 1726 utáni években alakul ki a szénior teendőinek határozott mezeje. Az 1726 i. törvény II. t.-c. csak ismétli azokat, amiket már más törvény is körvonalazott, hogy „egy becsületes és szorgalmas gazda állíttassék be a kollégiumba.“ Új azonban itt az indokolásban az, hogy a kollégium ne károsodjék a széniorok gazdálkodása által és „el ne vonassanak a tanúlastól, melyben őseik akadályoztattak.“ Ez a törvény fejezi ki tehát a legvilágosabban, hogy a szénior mégis csak diák, „öregdiák,“ akinek a gazdálkodás mellett egyik kötelessége az is, hogy magát folyton képezze. Ez a törvény a széniornak biztosítja a teljes ellátást. A tápintézeti kedvezmények-nél figyelembe veendő jó előhaladást a tanárok és a szénior, a kifogástalan erkölcsöt pedig a szénior és az esküdt felügyeletére bizza. Itt már közelebb áll a szénior az ifjúsághoz, amennyiben az ifjúság magánéletére való felügyeletet bizzák rá. Ő szedi be az egyes osztályokba járóktól az osztálytanítóknak járó pénzt, akik először írják alá a törvényeket (subscribálás), akik taníltásra (rectoria) mennek, vagy onnan visszajönnek, szintén nála számolnak. Ez az alapja annak a szokásunknak, hogy most is a szénior szed be minden ifjúsági díjat az u. n. „ünneputáni“ számolásban.

Bár hatásköre a külső gazdálkodás szétválasztásával szűkült, saját hatáskörében „senkinek sincs alávetve, csak a gondnokoknak.“ (1726. XI. t.-c.) Érdekes ennek a törvénynek a szénior ruházatára vonatkozó része is. Úgy a széniornak, mint az esküdt diákoknak bokáigérő hosszú dolmányt, mentét és háromszegletű kalapot kell viselniük, ami az akkori időben a magyar diákvisélet volt.

A kollégium belső életének és a diákok egymáshoz való viszonyának rendezése végett az 1729-i törvény előírja, hogy minden hónapban törvényt tartsanak az esperes és a gondnok jelenlétében. A kisebb ügyekben az esküdt diákkal a szénior elnöklése alatt tartson törvényt. Ez az esküdt diákkal, vagy Sedes Primaria volt az iskolának legönállóbb testülete. Erről magát az iskolát is „deáki Societas“-

¹⁶ Szinyei Gerzson fordítása.

¹⁷ Molnár i. m. 454. l.

nak, vagy „Közönséges Társaság“-nak nevezték. A „Sedes Primaria“ a széniorból, mint elnökből s rendszerint 10—12 főisk. tógátusból, a primariusokból állott, kik együttesen a professzorok jelenlétében tanácskoztak és határoztak az iskola dolgairól, különösen a felmerült fegyelmi esetekről. Másodfokon a tanárkari gyűlés ítélkezett, hol a szénior volt az előadó. Érdekes példája az ifjúság önkormányzatának ebben az időben a suffragium alkotmányos gyakorlata. A tanárokat a Curatorium hívta meg ugyan, de a diákok előzetes meghallgatása és szavazata után.¹⁸

A könyvtárból sem vihetett ki könyvet senki sem, bármily magas állású, rendű és rangú ember legyen is, a tanárok és a széniorok engedelmé nélkül.¹⁹ Ezt különben a későbbi törvények állandóan ismétlik, de egyedül a szénior beleegyezését és tudtát kötik ki.

A szénior lakása a Trója beli kamarák során volt. Ugyancsak itt lakott a kontraskriba is.²⁰

Ha sok dolga is volt a széniornak, mégis csalogató és tekintélyes állás volt a széniori állás, amelyben szerettek volna tovább is megmaradni, úgy, hogy 1729-ben már arra is törvényt kell hozni, (7. t.-c.) hogy „két évet ne töltsön a széniorságban, hacsak a gondnok és tanár urak nagy megfontolás után belé nem egyeznek abba“.²¹

A hivatal átadása megfelelő irások mellett és a gondnokok jelenlétében történt.

Hogy milyen összeg fordult meg a szénior kezén, arra nézve álljon itt egy adat a széniori számadásokból. Szász József, aki 1800—1801-ig volt szénior, hivatali éve alatt 35,367 magyar forintot és 40 és $\frac{5}{16}$ rézpénzt vett be. A kollégium külömbféle költségeire kiadott 26,940 forintot.²² Ebben benne vannak a tanárok fizetései és az intézetre kiadott summák is. Ehez jönnek a vaggon-tételekre felmenő élelmiszer mennyiségek, amelyek mind az ő kezén fordultak meg.

Minden év januárjában ült össze a bizottság, amely a Superintendentensből, a Fő- és Algondnokokból és a Professorokból állott, a szénior számadásának megvizsgálására. Ezelőtt 4 nap szabadságot kapott a szénior, „hogy így azok alatt a napok alatt az emeritus Szénior semmit sem percipiálván Percepciójának és Erogatiojának extractusát tsinálja“.²³ Egy-egy ilyen számadás nagy ünnepséggel mehetett, amelynek a költségei fedezésére azt határozzák, hogy az „ebédre, vatsorára tenni szokott költséget a Curator minden nap adja be a Seniornak, melyet is a Senior a censoria széknek eleibe adjon és ez pro futuro állandóképen observáltasson“.²⁴

Érdekes, hogy az iskolai törvények bármily sokat foglalkoznak a szénior teendőivel, az esküforma felől nem rendelkeznek. Egészen

¹⁸ Fináczy i. m. 226. l.

¹⁹ Szinyei Gerzson: Főisk. könyvtár története, Spatak, 5. l.

²⁰ M. T. Akad. kvtár kézírata. Egyh. és bölcs fol. 41. L. Fináczy i. m. 228. l.

²¹ Szinyei Gerzson fordítása.

²² Széniori számv. művészeti jegyzőkönyv. Főisk. levéltár.

²³ Számv. jegyzőkönyv 1800. Főisk. levéltár

²⁴ Számv. jegyzőkönyv 1804. jan. 23. Főisk. levéltár.

Bújdosó diákok.

Mind kigyúlt a sok csillag Patak felett az égen. A vártemplomban most végezték az esteli harangozást. Báthory Zsófia imádkozni megy, amíg ajka az imádságot morzsolgatja, azalatt is arra gondol minden bizonyal, hogy hogyan lehetne kiírtani minden protestánst és hogyan lehetne a pataki Kollégiumot eltörölni a föld színéről.

A Kollégium kapúja hatalmas dörrenéssel bezárul, a kulcs rekedten csikordul meg a zárban, aztán Sallai Pál és Tar Imre fel-emelik a hatalmas láncokat és vaspántokat, — amihez az ő erejük kell és megerősítik vele a kapú zárát, ha netalán fessegetni akarnák az éjjel. A csengő megszólal messzehangzó, érces hangjával, kis és nagydiákok szép rendben felvonulnak az imaterembe. A szószéken ég egy szál gyertya, derengő, reszkető fényét csak a vasrostélyos, kis ablakokra beszűrődő sápadt holdfény erősíti.

A diákok rákezdték az éneket: „Akik bíznak az Úr Istenben“... A szénior: Szekeresi István felment a szószékre, bibliát olvasott, aztán imádkozott lélekből jövő, szárnyaló imádsággal és végezetül csak azt kérte, hogy adjon nekik Isten olyan bátorságot, hogy, ha kell, tudjanak hitükért meghalni is. Azután csendesesen, de erőteljes, bátor hangon beszélni kezdett a diákokhoz.

Tudjátok jól, hogy mi vár reánk. Holnap megtámadtatnak bennünket katonasággal. Fegyverünk nincs, rég elszedték a német katonák. Holnap fegyverrel jönnek reánk, védelmezni nem tudjuk jogainkat, vagy meghalunk itt egy szálig, vagy itt hagyjuk a Kollégiumot, amelynek minden köve a szívünkhez nőtt, itt hagyjuk Patakot, elbújdosunk messze földre.

Elszéledtek a diákok lakószobáikba, de most nem volt jókedvük, mint máskor, nem nevettek a Tar Imre csizmájának örökké felfelé kunkorodó orrán, nem kérték Kotsi Lőrincet, hogy beszéljen a jezsuitákról vidám históriákat. A Sallai szobájában is csendben, hallgatva feküdt le a többi tizenegy diák, Sallai pedig oda állott egy vár felé néző ablakhoz, homlokát odaszoritotta a hideg vasrácsához és nézett kifelé az éjszakába. Csendes, szép holdvilágos est volt, a varázsos hold ráteregette tündérfátylát a városra.

Messze a Királyhegy tövében pásztortűz hamvadozott, mint kicsiny csillag, talán bújdosó magyarok pásztortüze volt. A Bodrog lassan, hullámtalanul folyt lefelé, partján a füzesekben néha-néha halkán végig suhant a szellő. A vár felfelé emelkedő négy tornyával olyan volt a holdsütésben, mint valami álomban látott tündérpalota. A Sallai lelkét elfogta a pataki csendes éjszakák csodás varázsa. Milyen sok év óta van már ő Patakon és kicsi diákkorától az volt a szokása, hogy, amikor már mindenki aludt, ő az ablakhoz állt és hallgatta a pataki éjszaka beszédes csendjét. Mikor pedig nagyobb lett, azóta mécsvilágnál tanult, olvasott éjszakákon keresztül, annyiszor ott érte munka mellett a felkelő nap hajnali derengése. Neki nincs senkije, az édesanyja rég meghalt, azóta az iskola visel rá

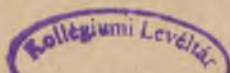
gondot és neveli. Most érzi, hogy búcsúzik a pataki éjszakától, holnap talán a kiomló vérével áztatja meg a Kollégium köveit, vagy útnak indul innen messze, idegenbe. S amint ott állott az ablaknál a vasrostélyba szorított fejével, nehéz, tompa álm nehezedett a szemére s amire felébredt, hajnalodott. Most már nem volt csendes a város, a várban riadót fújtak a katonáknak, csikorgó kerekeken nehéz ágyúkat vontattak a Kollégium elé. Jöttek a német katonák is, fegyveresen, harcra felkészülve, a vezérük beüzent a diákoknak, hogy adják meg magukat azonnal, vagy hagyják el Patakot, mert különben nem marad kő kövön a Kollégiumból. A diákoknak fegyverük nem volt, pusztá kézzel nem lehet ágyúk és fegyverek elé menni. Nem tudták, mit tegyenek ?

Pósa-házi János és Buzinkay Mihály professzorok azt tanácsolták, hogy fel kell adni az iskolát és a diákokat hazaküldeni. Erre előállott Sallai Pál diák sápadt arccal, de a szemében elszánt, bátor tűz lobogott és azt mondta: Tekintetes Professzor urak, nemes diákság! Menjenek széjjel a kis diákok, mi pedig felnőttek professzorainkkal mentsük meg és vigyük magunkkal, ami elvihető értékünk van, más vidékre, más iskolába, ahol testvéri szívvel fogadnak bennünket és majd, ha kiderül az ég Patak felett, visszajövünk és visszaállítjuk az iskolánkat. Bár reménytelennek látszott ez is, elfogadták az indítványt, nem volt mit tenniök és Sallai szemében anynyi lelkesedés volt, hogy feléledt tőle agyongyötört lelkük. Gyorsan készülődni kezdtek. Tar Imre a nyomdát szerelte le és elhelyezte egy szekéren, Kotsi Lőrinc az iskola okmányait kereste elő. Sallai Pál pedig a három zárral csukódó nagy vasládát telerakta a legértékesebb könyvekkel, a szénior pedig az iskola elvihető vagyonát szedte számba. Mindent szekerekre raktak, a nagy diákok is felültek a két professzorral és a széniorral, a kisebbek pedig hátukra vették holmicskájukat, aztán odaállottak a szekerek mellé és felcsendült a zsolttár: „Tebenned bízunk eleitől fogva . . .“ És megindultak a pataki diákok az Alma Mater kitárt kapuján. A német ágyúk torka éhesen meredt rájuk, a patakiak nézték őket, hullott a könnyük és úgy integettek nekik Istenhozzádot. A kis diákok elszéledtek, hazafelé tartott mindegyik. Az öt szekér pedig ment tovább esőben, viharban, dermesztő, ködös őszi éjszakákon át, amíg Debrecenbe értek. Itt jó szívvel fogadták a bűjdosókat. Emlékeztette őket sok minden ott-hagyott iskolájukra, a falépcsők, a boltíves lakószobák, a lőrésekkel ellátott vastag falak de a lelkük csak fájt egyre.

Néha el-elfogta őket a bor mellett régi, híres jókedvük s nótázgatásukat magukra feledkezve hallgatták a jó debreceniek, de aztán csak még jobban emésztette őket a honvágy. Az imádság adott nekik reménységet és a reménység erősítette őket. Sallai tanult, dolgozott kora reggeltől hajnalba nyúló késő éjszakáig. Dolgozott, hogy élni tudjon, hogy ne szakadjon meg a szíve a bánattól. Várta a híreket Patakról minden nap és Szekeresi Istvánnal biztatgatták a többieket.

(Vége következik.)

Szabó Irén.

Bessenyei György szobránál.

Bolyongtam ép' a csendes utcán
Szívembert zengő, halk melódiákkal.
Csodák varázsa verte lelkemet,
Vágyam a Múlt ködébe' repkedett.
S találkoztam a pataki Diákkal.

Magasba felkomorlott ércalakja,
Úgy állt, finom fejét kezébe ejtve,
Redők vonultak büszke homlokán.
(Ily merően akkor nézett talán,
Midőn „Agis“-szal vajudott a lelke . . .)

Alkonyba dőlt már a tavaszi nap,
Fehér felhők bodrodtak az egen
S bokrok alján szél zizegett zenélve;
Várón néztem az ős-diák szemébe,
Az visszánézett s így beszélt nekem:

Nemes diákok, pataki diákok!
'Szép-e a szép még nektek, rútt a rútt
S igaz az igaz, mint az én koromba' ?
Penget-e lantot köztetek új Tompa
S tudtok még csodát tenni, mint Kossuth ?

Vitéz diákok, Kossuth unokái!
Készültök-é új, szent dicső csodákra ?
Héj, tudtok-é majd, hogyha üt az óra,
Rohanni zúgó csatariadóra
Mindig előre, soha-soha hátra ?

Héj, **hős** diákok! . . . Ég a magyar erdő! . . .
Halljátok-é: ropog a házatok?! . . .
Héj, **hős** diákok, ott . . . a végeken,
Csak most . . . fogadjatok szót énnekem:
Hogy . . . vigyázzatok . . . hogy vigyázzatok! . . .“

És elhallgatott a testőr-poéta,
Esengően, búsan nézett reám;
Midőn a kétkedés zúdult felé,
Igy nézhetett a szörnyű vég elé
Az átokverte jós-királyleány . . .

Már estre hajlott a tavaszi nap,
Felhők csak szálltak . . . szálltak az egen
S a szellő csak zenélt a bokrokon.
Az út sötét árnyán a bús rokon,
Az ős-diák igyen beszélt nekem . . .

Diákadomák.

1873-ban volt nekünk egy Bihary nevű jogtanárunk, aki nagyon okos ember lehetett, mert hiszen könyvet is írt a bölcsességről, azonban az előadása, ami abból állott, hogy könyvéből monoton hangon olvasott fel, majdnem kibírhatatlanná tette hallgatását. Ha aztán valamelyik jogász elaludt, ugyanazon a hangon, ahogy olvasott, reá mutatva az alvóra, azt kérdezte: „Mit szól ehhez halandó atyámfia ott a harmadik padban, aki alszik?“ Az álmából felriasztott jogász aztán zavarában felugrott, jelentve, hogy semmit. Természetesen volt kacagás, s a tanár úr maga is jót nevetett tréfáján.

Mikor aztán megszólalt a csengő, mind sűrűbben hangzott a padok közül, hogy „csengettek, csengettek“ A tanár úr nem zavartatta magát, olvasott rendületlenül s ugyanazon a monoton hangon, mintegy folytatva az olvasást, ezzel végezte az előadást: „a mindenható, aki az idők forgandósága felett rendelkezik, nem más, mint Szálka Ferenc,“ t. i. a pedellus.

A tanár úr ugyan szigorú volt, de szeretett vicceket mondani, amiken aztán vele együtt neveltünk s ha ilyen módon jó hangulatba jött, sokkal elnézőbb volt, mint egyébként.

Történt, hogy egy alkalommal négy jogász jelentkezett s közöttök egy — emlékezetem szerint Kádár János — nem volt elkészülve s a feltett kérdésekre inkább csak mosolygott. A tanár úr viszont tudatlanságára tréfás megjegyzéseket tett, amiken társai jóízűen kacagtak. A jó hangulatnak az lett az eredménye, hogy János barátunk indekszébe beírta a tanár úr a „kielégítő“-t. E nem remélt sikertől János barátunk felbátorodva, odaállt a tanár úr elé s méltatlankodó hangon mondta:

— Már tekintetes úr, ennél egy kicsit jobb kálkulusocskát is megérdemelttem volna!

A tanár úr kezével legyintve, csak ennyit felelt:

— *Elég az, halandó atyámfia, azért a kis mosolygásért!*

Balogh Samu közlése, Tállya.

Irodalom.

Dr. Gönczy Lajos: Isten hatalmas keze alatt. Egyházi beszédek. Turda, 1927. Tartalmaz 30 prédikációt különböző alkalmakra.

E beszéd-kötet ismertetésénél hadd legyenek a következő szempontok az irányadók: 1. Milyen az igehirdetése? A hallgatóság lélektanának, mint tudománynak, az ismerete nélkül, nehéz e kérdés helyes irányú eldöntése. De a jelen eset azzal a szerencsével jutalmaz, hogy — ez ismertetés keretében — hallgatóság csak én vagyok. A beszéd-

kötet igehirdetése száz százalékos. A beszéd témája mindig egy örök emberi kérdés. A feleletet, az üzenetet mindig Isten adja meg rá. Megadja Jézus Krisztusban és az Ő általa hirdetett szent Igében. A szerző, mint igehirdető Pál apostolt követi; igehirdetésének központja legtöbbször Krisztus. Az Ó-testamentomi textusoknál is Krisztusnál köt ki minden alkalommal. Derült optimizmusa, mellyel bízunk az emberben is, (nem az üdv megszerzését illetően!) Jézus optimizmusából egy darab. 2. Mennyiben áll kálvinista alapon? E szempont felvételét azért tartom szükségesnek, mert sok kálvinista beszéd dogmatika ellenes. Különösen a hit a megejtő kő. Szerintünk a hit Isten ajándéka és mint ilyen, az üdvöt elfogadja és nem eszköz. Mégis a legtöbb prédikátor így adja a finális tételt: higgyetek azért! Holott előbb egy felhívása sem volt arra vonatkozólag, hogy imádkozzatok e hitért. Így lehetne tovább menni. E beszéd-kötet — eddigi tudásom szerint mérve, — a legszigorúbb kálvinista alapon nyugvó. Mindenütt ott van az indító ok: Isten akarata és a cél: Isten dicsősége. Ha kérdés az, hogy mi vagyok én előbb: református-e vagy magyar, klasszikus szépséggel adja meg rá a feleletet: „Istennek, mint magyar reformátusokra van reánk itt e földön szüksége“. Mint kálvinista igehirdető mindig bizonyágtévő és sohasem tiltakozó. 3. Milyen a kifejezési anyaga? Tele van aktualitással, jobban mondva: minden sora a jelen élet talajából nőtt ki. Az ige örök aktualitása nyilvánvalóvá lesz az ő igehirdetésében. Át van szöve képekkel. Az illusztrációk, a képek nála nem szobatoiltó hűtordarabok, amelyekből sötétben maradhat az egész épület, sőt lépésről-lépésre meg lehet botlani bennük. E kötetben minden illusztráció, minden kép kicsiny csillár, melyek világosságukkal még a lépcsőlázat is elárasztják. 4. Milyenek a beszédek, mint műalkotások formái? Ami a legfőbb, a textust mindig megoldja. Textusai szerencsések, sokat mondók. De sokszor egy gondolat erősen uralkodik rajta, igen ritkán a textus rovására is. Formájukban a beszédek újszerűek. Formális felosztással seholsem találkozunk. Mivel az egység mindenütt megvan, az egyéni út helyesége kétségtelen.

Végezetül a nagy Bocskay egyes szavaira emlékezve ez a kéresem: Magyarok Istene! Tartsa meg kegyelmed számunkra Erdélyt, mert még mindig oly nagy szükségünk van rá. *Kárpátaljai.*

Enyedy Andor: Nekem élet a Krisztus. Egyházi beszédek. 160 oldal. Sylvester-kiadás. 1927.

A több irányú egyházi tevékenysége által is nagyon jól ismert lelkész igehirdetői munkásságának javát, értékes és nagyon szép megnyilatkozásait tartalmazza ez a megjelent predikációs kötet. Könyvének címe: „Nekem élet a Krisztus,“ mindvégig jellegéje, sőt több: mélyen lelkébe itatott s bizonyágtételre ösztönző, vezérlő fonala, amely keresztyén életéből pozitívumokat adó erő lesz és marad. — Nem kimondott művésze az írásnak, de nem is ez a legfontosabb, — annál lelkesebb, meggyőzőbb tolmácsolója az Igenek.

Beszédei hittünk kardinális tételeit ragadják meg; evangélizálnak,

moralizálnak, kisebb mértékben dogmatizálnak. Nagyon szívesen időzik a ma napság mind aktuálisabbá vált szociális kérdések fejtegetésénél; az egyéni és társadalmi élet romlasztó kinövéseit nem szűnik meg újra meg újra a legfőbb szeretettel ostromolni. Lelkigondozói készsége kétségtelen! Megragadók s példaként állhatnak hazafias megnyilatkozásai.

Bizonyításai, illusztrálása bibliai idézetekkel, az életből vett példákkal (legtöbbször csak általános) s ritkábban történelmi momentumokkal történnek. Prédikációinak eleven, pathétikus íze olvasva is eléggé érezhető.

A munka méltó figyelmet és elismerést érdemel.

Sz. Gy.

~~~~~

Egyleti élet.

A Theológus Egylet pályatételre 6 pályamunka érkezett. Az ótestamentomi, Mózes és Hammurabbi című tétel díját Szakall János III. é. th. nyerte el. A második pályaművet, melynek tárgya húsvéti prédikáció Zsolt. 118: 15—24 alapján, hasonlóképpen dicsérettel és teljes díjjal jutalmazta az Egyesület. Szerzője Darányi Lajos. Az imádság pályatételre, melynek tárgyát okt. 31-i emlékünnepre való ima képezte, 4 imádság érkezett be. A pályadíjat egyenlő arányban Béky Zoltán IV. és Kovács József II. é. th.-ok nyerték, míg a másik két imádság írói: Arday László és S. Nagy Lajos III. é. th.-ok dicséretben részesültek. Eleven vita volt a predikáló verseny reformjáról, melyet Kovács József tanulmánya vezetett be. A vita eredményeként az évközben eldőlt igazi predikáló verseny, az önkéntes szereplések során tartott 4 dicséretes írásmagyarozatért az Egyesület, mint „legjobb predikátorát” Darányi Lajost tünteti ki. A predikáló versenyt az Egyesület folyó hó 14-én fogja megtartani. Tárgya: Makkay Sándor

„Elsők és utolsók” c. predikációja.

Az Erdélyi Önképzőkör a legutóbbi gyűléseken is szép munkásságot fejtett ki. Ezeken a gyűléseken kerültek bírálat alá a magyar irodalmi és a történelmi pályaművek. A magyar irodalmi pályamunkára (II. Rákóczi Ferenc alakja a magyar irodalomban) kitűzött díjat Harsányi László, a történelmire (A mohácsi vész következményei) kitűzöttet pedig Horkay Barna, Buday Zoltán és Magyar Andor nyerte el. Zárógyűlését a Kör a Rákóczi-Egyesülettel együttesen május 8-án tartotta meg a következő műsorral: 1. 63 dicséret. Énekli a közönség. 2. Imádkozik Nagy Barna. 3. Megnyitó beszédet tart Harsányi László önképzőköri elnök. 4. Komoly szavalat-verseny. Nyertese: Misley József VIII. o. t. 5. 1. Rákóczi György-egyesületi titkári jelentés. 6. Vigszavalat-verseny. Nyertese: Horkay Barna VIII. o. t. 7. Önképzőköri titkári jelentés. 8. Záróbeszéd. Tartja Horkay Barna az 1. Rákóczi György Egyesület elnöke. 9. Himnusz. Énekli a közönség. Ezzel az Önképző-Kör befejezte ez évi

munkálkodását. Gazdag, munkás év volt, boldogan tekinthet vissza a Kőr a sikerekben gazdag évre. Az Isten adjon erőt munkálkodásának további sikeres folytatására is. Kőr elnökül a jövő évre szavazattöbbséggel Magyar Andort választotta meg. Kísérje siker munkálkodását!

Jelentés az „I. Rákóczy György-Egyesület“ 1926—27. évi munkálkodásáról. Nagy akarással, sok reménységgel indultunk el célunk felé, törhetetlen munkakedvvel hintettük szét a tiszta termő magvakat, hogy majd egykor, az aratás idején dúsan aratva, szértünk telve legyen. Szértünk telve van-e, nem tudjuk, csak azt, hogy ifjú, zsenge lelkiünket zátonyra nem vezettük. Ifjúságunk dolgozott, mit leginkább a beérkezett pályamunkák tetemes száma bizonyít: „A hegyi beszéd a magyar bibliafordításokban.“ Nyertese: Képes Géza VII. o. t. „Sárosptak első

reformátorai.“ Nyertese: Horkay Barna VIII. o. t. „Párhuzam Luther és Kálvin között.“ Nyertese: Botos Ferenc VIII. o. t. „A mohácsi vész hatása a magyar reformációra.“ Nyertesei: Horkay Barna és Buday Zoltán VIII. o. tanulók. „A zsoltáriró Dávid jellemzése.“ Nyertesei: Nagy Barna VIII. o. és Tóth Lajos VII. o. t. „A magyar gályarabok története a legújabb kutatások nyomán.“ Nyertese: Buday Zoltán VIII. o. t. „Eredeti vallásos novella.“ Nyertesei: Nagy Barna és Buday Zoltán VIII. o. t. „Eredeti vallásos vers.“ Nyertese: Képes Géza VII. o. t. Könyvtárunk ez éven 109 művel gyarapodott. Pénztári maradvány 550 pengő. A jövő isk. évre az egyesület ifj. elnökül egyhangulag Képes Géza VII. o. t. választotta meg. Az Isten áldását kérjük az Egyesület jövő évi működésére.

Hirek.

Tisztelettel kérjük s lapunkhoz csatolt figyelmeztetőlappal szolítjuk fel mindazokat az előfizetőinket, akik még vagy az egész évi vagy a második félelvi előfizetéssel hátrálékban vannak, hogy tegyenek eleget előfizetési kötelezettségeiknek. Nekünk is kellemetlen s terhes lenne, ha postai megbizáshoz kellene folyamodnunk kérésünk meg nem hallgatása esetén.

Lelkészválasztások. Az *újlőrincfalvai* gyülekezet *Molnár Béla* tiszaszederkényi ref. s. lelkészt, az *erdőbényei* gyülekezet *Makó Dezső* cigándi s. lelkészt hívta meg lelkészévé; *Horváth József* s. lelkészt pedig f. hó 8-án iktatta

be lelkézi állásába, Tiszakeszin *Farkas István* esperes. — Isten kísérje áldással munkájukat!

Látogatás. *Janka Károly*, a főiskola gondnoka ápr. 26.—27-én látogatásokat tett a főgimnáziumban az egyes osztályokban.

Felolvasás. *Harsányi István* theol. tanár f. hó 14-én fog felolvasást tartani a M. Irod. Tört. Társaságban *Bod Péter Athénásának toldalékáról*, melyet Szerencsi Nagy István és Keresztesi József készített. Ez a toldalék 68 magyar író életéhez és működéséhez szolgáltat becses adalékot.

Puky Endre igazgatótanácsos egy jóviseletű és előmenetelű abaúji fiú jutalmazására 50 P-t adott. A jó példa találjon követőkre!

Dr. Gulyás József főgimn. tanár a nyiregyházi Leány kálvineum kérésére április 27-én előadást tartott arról, hogy érdeklie a mai nőket Csokonai költészete.

Győry Kálmán erdőhorvátii ref. lelkész, lapunk munkatársát, a kaposvári Berzsenyi Dániel Irodalmi Társaság választotta tagjává. Örömmel gratulálunk!

Vallásos-estélyek. A theológus ifjúság a „*Palást-alap*” javára f. hó 7-én d. u. 6 óraker *Sátoraljaujhelyen*, 8-án d. u. fél 6 óraker pedig *Sárospatakon* tartott vallásos-estélyt mindkét helyen a városi templomban. A sátoraljaujhelyi estély műsora a következő volt: 1. Közének: XC. zs. 1. v. 2. Imádkozott: Kiss Ernő ujhelyi esperes lelkész. 3. Közének: 31. d. 4. Bibliát magyarázott: Kiss Ernő esperes. 5. Beszédet tartott: Rácz Lajos akad. igazgató. 6. Batta Zoltán II. hh. énekelt. 7. Varga János III. hh. szavalta Lampérth Géza: Az öreg zsolttáros c. költeményét. 8. Veress Sándor I. hh. énekelt. 9. Gergely János II. hh. szavalta Vargha László: Az Ur lábainál c. költeményét. 10. Záróbeszédet mondott: Szabó Zoltán theol. h. tanár. 11. Imádkozott: Bencs Lajos IV.

hh. 12. Közének: 181. d. 1. v. Az adakozásokból 73 P gyűlt be, amihez egy anya még 10 P-t adakozott. — Csaknem ugyanez volt műsora a *sárospataki* vallásos-estnek is. Itt Mátyás Ernő theol. tanár imádkozott s magyarázott írást az I. Kor. 13:1—8. versek alapján. A műsort még kiegészítette Kovács Béla főisk. tanár orgonajátéka és a kórus énekszám. A persely 4750 P volt. — Mindkét gyülekezet szíves adakozóinak köszönetet mond a theol. ifjúság.

Bücsűztak a nyolcadikosok szerdán (11-én) az iskolai csengő körül gyülekezve az utolsó óra előtt. Bücsűbeszédet mondott Harsányi László önképzőköri elnök. Osztályvizsgájuk e hó 13-án volt. Május 16—18-án teszik az írásbeli érettségi vizsgát; június hó 21—24-én a szóbelit. A vizsgálóbizottság elnöke dr. Rácz Lajos theol. igazgató, a kiküldött kormányképviselő pedig Rácz Kálmán pápai ref. gimn. tanár lesz.

A Cserkészszövetség Szabó Zoltán theol. h. tanárt, mint cserkészisztet, bizta meg, hogy az ujhelyi, tokaji s a környékbeli cserkészcsapatokat meglátogassa s a munkát azoknál irányítsa.

A cigándi ref. napon május hó 10-én főiskolánk tanárai közül is többen jelen voltak s *Forgács Gyula* a presbiterek, *Szabó Zoltán* a nők munkájáról tartott előadást a belmisszió szolgálatában, *Kovács Béla* pedig Bach J. S.: Concert II. C-dur. Bach: Fuga C-dur darabokat adta elő orgonán.

A főiskolai internátus építésére felveendő kölcsön évi törlesztésére 30.000 P-t vett fel az új költségvetés 35 évre.

A húsvéti legációk alkalmával a pengő legtöbb helyen némi javulást hozott. Az első ünnepek megtartották továbbra is a karácsonyi sorrendet.

A kollokviumi idő a theologián f. hó 23-án kezdődik. Az iskolai évzáró ünnepély jun. 19 én lesz.

A „Válásra int . . .” diákbúcsúnóta már sajtó alatt van. Felhívjuk reá olvasóink figyelmét.

A Soli Deo Gloria konferenciáján a patakiak közül 42-en vettek részt. Ilyen nagy számot egy vidéki iskola sem tud felmutatni.

A Ref. Középkolai Missziói Tanács, mely azt célozza, hogy a középkolai ifjúság misszionálása a szabad egyesületektől a hivatalos egyház kezébe kerüljön, első teljes ülését ápr. 14-én tartotta. A nyáron három középkolai konferenciát fog rendezni: Ácson és Hódmezővásárhelyen fiúk részére, Kecskeméten pedig leányok számára.

A KIE nyári munkaprogramjában szerepel: tanulmányút Németország több városát érintve, több konferencia: így nemzetközi konferencia Szigligeten, ugyanott aug. 17—21-ig egyetemes ker. ifjúsági konferencia, ugyanott aug. 9—16-ig fiúk és cserkészek részére. A csekély részvételdíj mindenki számára lehetővé teszi a részvételt.

Előfizetéseket beküldték: Dr. Mezössy Béla Ujfehértó 8 p., Zsoldos Benő Bp., dr. Makolányi László Miskolc. Rácz Jenő Sp. 5—5 p., Bessenyei Zénó Sp., Brzorád Rezső Sp., Deák Geyza Sp., Kókai Kun Dániel Sp., dr. Mátyás Ernő Sp., Harsányi Gyula Sp., dr. Meczner Béla Sp., Nagy Pál Sp., Oláh István Sp., ifj. Szepessy István Sp., Somody József Sp., özv. Végh Bertalanné Sp., Gecse Albert Igrici, dr. Szűk Elemér V. Namény, Medgyasszay András H.-Szentandrás, Sárközy Lajos Korlát, dr. Mokcsay Zoltán Hódmezővásárhely, Tóth János Kunmadaras, Kósa Szabó Pál Mád, Göde Katóka Pesterzsébet Ilyés Bertalan Miskolc, dr. vitéz Vass Lajos Bp., Danyi József Erdőbénye 4—4 p. Özv. dr. Batta Istvánné Sp., Cziráky Károly Sp., Elekes Imre Sp., Fischer Fülöp Sp., Harsányi István Sp., Hallgató Sándor Sp., dr. Jakob Károly Sp., özv. Jármay Lászlóné Sp., Nagy Sándor Béla Sp., Pátsch Vilmos Sp., Riesdorfer József Sp., Szűcs István Sp., Salac Lajos Sp., dr. Szabó Gyula Sp., Szalay Róbert Sp., özv. Tárczy Sándorné Sp., Tatár Lajos Sp., dr. Kiss László Gyula, Emődy László Saujhely 2—2 p. Dr. Kun Zoltán Sp., dr. Kiss Sándor Sp., Kerekes Dezső Sp., Maklár Papp Miklós Sp. 1'60—1'60 p.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratok a szerkesztőség címére küldendők. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

K. Glasgow. Igért cikketet vártuk. Miért nem küldted? Szeretettel üdvözlünk.

Kiadja: a főiskolai Ifjusági Egylet.

Kiadóhivatali főnök: Főző László IV. é. hh.

40 év óta áll fenn
id. Szepessy István
sütődéje.

Sárospatak legrégibb, legked-
veltebb péküzlete.

Minden nap friss
péksütemények,
fehér és barna kenyerek.

Csicsery József
cserepkályhaüzeme
Sárospatak

mely Zemplénum megyében
a legrégibb és legnagyobb.
Alapították 1802-ben

Készít a sárospataki legfinomabb tűz-
álló kaolinból a legújabb modern stíl-
ben és kivitelben mindenféle színben
és nagyságban cserepkályhákat, kan-
dallókat és takarektűzhelyeket. - To-
vábbá ócska kályhajavítások, átra-
kások vidéken is gyorsan és pon-
tosan eszközöltenek.

Kályhámért 10 évi jótállást vállalok
Olcsó árak! Előzékeny kiszolgálás!

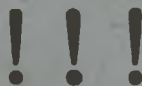
A m. kir. Koronaörség szállítója!

Cím:

Csicsery József, kályhás
Sárospatak

Kitüntetve Budapesten 1920-ban.

Koncz Ferenc
angol és francia cipész
Sárospatak,
(a református templomközben)

Megrendelésre készít elsőrendű
férfi és női cipőket, csizmákat,
varrott és szegezett talppal a leg-
egyszerűbbtől a legfinomabb ki-
vitelig, melyekből állandó raktára
is van, csakis elsőrendű anyagból,
szolid árak mellett. Javítások gyor-
san és gondosan eszközöltenek.

Ifj. Szepessy István
CUKRÁSZDÁJA
SÁROSPATAK,
(a ref. főiskola mellett).

Vállal: lakodalmi-, alkalmi
torta és egyéb cukrász-
süteményeket.

Vidéki rendelések posta út-
ján rendelve is a legpon-
tosabban eszközöltenek.

Rádió állomás.

Vidékiek találkozóhelye!

Legszebb ajándéktárgyak nagy választékban!

Joggal mondja az angol:

'Time Is Money'

(Az idő pénz.)

FONTOS

Önnek, hogy tudja a pontos időt?

Keressen fel még ma és **kérje az „én” órámat** 3 hónapi próbaidőre. Meg fog győződni arról, hogy lehet olcsón és mégis **megbízhatóan pontos órája.**

Órák, mindennemű ékszerek, dísz tárgyak, **valódi ezüsti evőkészletek kedvező részletfizetési feltételek mellett** kaphatók.

Spitz Pál

órák és ékszerész, Sárospatak.

Vidékre **választékoit** készséggel küldök!!
Varrógépek és kerékpárok gyári raktára!

Fodrász-

és borbélymunkák

legpontosabban eszközöletnek

Dobozy István

Sárospatak,
a Patikaközszemben.

*a diákság felkarolt borbély és fodrász-
mesterének modern műtermében.*

Czeisler Izidor
divatáruháza
Sárospatak

Állandó raktár: férfi-, női- és gyermekharisnyák, zoknik, sapka, kalap, ernyők, katonai cikkek, csipkék, rövid-, és kötöttárak, illatszer, pipere, férfi- és női fehérneműk.

Neumann Mór

Állandó raktár:

férfi-, női- és gyermekharisnyák, zoknik, sapka, kalap, ernyők, csipkék, rövid- és kötöttárak,

illatszer, pipere,

férfi és női fehérneműk.